

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja óe
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džěłał
Wšědne dny;
Džěň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew óe. P

• Sserbske njedžel'ske kopjeno. •

W Budyschinje, 18. novembra 1923.

Wudawa ho kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščežetni a płaczi na měřaz 34 000 000 hr.

Pokutny džen.

Mat. 24, 14.

Schtóž pak hač do kónza pschětraje, tón budže sbóžny.

Š tutym słowom biblije steji psched nami pokutny džen, haj steji psched nami našch Bóh šam. Wěda nam, jeli šo chzpli tuto pokutne přědowanje pokutneho dnja w pokutnym čařu tať mačo dorosumicž, kaž to dorosumichmy žyly čžežki čžak hač šem! Bychmy šo šami šjebali tehodla, dželž ani pošlu-čarjo tuteho čžaka njeběchmy a čžinjerjo teho, ščtož nam praji, ščtož chze nam doprajicž, hiščeže mjenje. Bychmy šo šami šažudžili š sahubje, niž Bóh šnjes. Bóh šnjes pominašče, wkašče, hrimašče: „Čžinčze pokutu! Wotwobrocžze ššo wot šleho, njepraweho pucža, kotryž do šahuby wjedže! Wobrocžze šo na pucž še mni a tať na pucž měra a pokoja tu dešech, na pucž š sbóžnosčzi tam horjelach!“ My, jeli šo tole njedowuřly-šchimy přjedy hač je psche pošdže, a po nim nječžinimy, my donje-šemy naš šamych do šahuby, kotraž to šudženje ša tych, kotřiz njepořluchaju Bohu šnjesej, kotřiz š čžłowškej, šašlepjenej wo-špacžnej šhrobloščežu du šwoje pucže.

„Schtóž pak hač do kónza pschětraje, tón budže sbóžny“, tuto šlowo pokutneho dnja řeczi š žytemu ludej drje, wožebje pak tym, kiž šu ščheščenjo, kiž šu hiščeže ščheščijenjo. Schtóž nětkole, hdyž to tať štyřno, wostanje ščheščijan, wostawajo wě-řjazž Jesuša šhryštusa, tón budže sbóžny. Schtóž nětkole a w pschichodnych měřazach, hdyž to š tej šymu tež šymnišcho we čžłowjeřim žiwjenju a še šymškej čžmu čžmišcho hiščeže w na-šchim kraju, wostawa wěřjazž Jesom šhryšta, tón budže sbóžny,

tón budže wěrnje šbožowny tu pschi wščem nješbožownym čžaku, tón budže sbóžny po tutym šemřim čžaku. Šmy pak my tajžž dženkša, kažžž to dychimy bheč: ščheščijenjo, kotřiz šo š wutrobu, š rtom, š ruku wušnawaju š Jesušej šhryštusej? Šladajmy na to, ščtož dženkša šmy a myřlimy a čžinimy! Šruhujmy, ščto šmy hač šem w šaňdženych tydženjach a mě-řazach čžinili š myřlemi, š rtom, š ruku, do žyła še wščem, ščtož šmy a mamy? Šsy ty to tón a šy ty to ta, wo kotrymiž š našchim šlowom prajišch, šo šu tať dohatowani, šo šebi móža šwěricž, pschětrawacž tutón čžak, a byrnjež to hiščeže hórje pschishčlo — a wono pschiňdže hiščeže hórje! — a šo budža šbóžni? To řeka, šmy my, šy ty, mój ščheščžano, moja ščheščž-žanka, š woběmaj nohomaj tať rjež šupil na tón jedyn wěřty šakožł teje wěry do ewangeližona, teje wěry do šnjeseja teho ewan-gełižona kaž našch Luther, kotryž to runje w šaňdženych dnjach šašo a šašo psched nami stejesehe? Šsy ty kaž Luther, kotryž tež w najčežšich hodžinach wušnawa: „Tu šteju ja! Ša nje- móžu hinať! Bóh pomhaj mi! Šamjeň!“ Šamjeň, to řeka po-štom: „Tať to dženkša, tať to dale, njeh pschindže, ščtož chze! Ša wostanu tola, mój Božo, pschi tebi a wěm a wěřju wěšče, šo tež ty, mój Božo, šy pschi mni w tutym čžaku, w hiščeže čžežšchim pschichodže, w pošlednej hodžinje a jónu we wěč-šnosčzi!“ Šsy ty tajki, šo by Bóh šnjes dženkša, hdyž to tať psched nim stejishch, tebi prajicž mohł: „Tať šy ty žyłe mój a šo mi špodobašch! Tajki wostan, mi šwěrný hač do šmjereče, dha-čžu čži křonu teho žawjenja dacž!“

Čžim bóle šo my, kiž my ščheščžijenjo bheč chzemy, taťle pruhujemy, čžim bóle špořnawamy, šo tež nam płaczi: „Wřócž šo, hřešchniřo, wřócž šo! Ty njeřy tajki, šo by pschětraj a šo by

„Bóžny byl!“ A tehdla mamy my pokutny džer fwojecicz se skutkom a wopravdže! Tehodla mamy wróczo hicz f Bohu! Bliže, mój Božo, bliže f Tebi! A tať sjednoczeni f Bohom hacž nanajwutrobnišcho, dyrbimy ťo f nowa na pucz stajicz, na pucz, kotrehož snamjo: „Ja f Bohom, Bóh se mnu! Šchtó n.ohl ťhto pšcheczimo mi?“

A tole dyrbimy my dofonjecž fwoje dla! Ale my tu njeťmny jenož fwoje dla ale tež druhich dla, tež nascheho luda dla, kotremuž ťo nětkole pokuta předuje! A tuteho luda dla dyrbimy wróczo na tutón prawy pucz, a to tať widomnje a dorasnje, so to nasch lud widži a ťa nami dže! Tuteho luda dla dyrbimy my dofonjecž tajke skutki pokuty, ťo by je tež wón dofonjať, tež wón pokutu činiť a fčoncžnje tajki byl, ťo pšchětraje. A tole my tola tež hewať chzemy! Tón pucz f tomu pať njeńdže na Ameriku wokoło, kaž to jich nětkole ťaťo telko měni, wón njeńdže tež pšches hory nowych ťotakow, kaž to jich hiščeže wjazny myšli. Ně, tutón pucz, na kotrymž dužy nasch lud pšchětrawa, to je tón pucz f Bohu wróczo a f Bohom do přědka! A na tutón fmy ťwołani wšchitzž! Tuž pójmy to nětko, pójmy! Wono mohlo to ložny pšchepořdže byč! Samjeń.

Čať hnady Božej f kónzej řhwata! D činiťmy wěrnú pokutu!

Št ó ř: Šchtóž Bohu wjeršnemtu ťo pōdda.

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Šchto ťta ťo ludžom w Sodomi.
Hdyž bē tu kónž toh' hnadnoh' čaťa;
To nječ řej kōždy wopomni!
D činiťmy wěrnú pokutu!
A přořchmy Boha wo hnadu.

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Štych dōit je řrudny we heli —
Hdžež nimo je wřcha Boža hnada —
Hdžež čřwile řu wřchē hromadže —
Hdžež řatamanych horje dže
Dym čřwile jich do wěčnořče. —

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Wuž bohaty — tam helu ma —
Je Abrahama widžal řdala,
Ma jeha řlini — Lazara,
Jow řhudny — tam ma trořhtarja —
Jow bohaty — tam čřwilu ma —

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Čři njenuđri řo řakomdža,
Řo woli řwojoh' čřēla řhodža,
Ča řwój brjuch řo tať řtaraja,
Řač řnjereč jich nahle nadpadnje,
Řřched řudniřa jich domjedže.

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Tam řula piřa na řčženu! —
Šti ludže řo teđ' řtrōža jara,
Wěř řadny řjej' w řlym řwěđomnju. —
Ty řy na wřřly wřženy,
Šřlyř: řy piře lōhři namřany.

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
Šř ty tež pšchichol pšchepořdže? —
Tam njemudry podarmo řřapa
Wo durje hnady, njebjēře.
Řať řrudnje — komž řamřnjene
Šřu durje hnady na wěčnje — —

Čať hnady Božej f kónzej řhwata!
D Božo, řmil řo nad nami;
Řať dolho hižo čřertej řřuřa
Čři bješbōžni tu na jemi —
D njeřčomdž, čřinicž pokutu!
Řřches hnadu džemy f řiwjenju!

J. W.

Zyřkej a řtat.

Němřtu řřiwnu řahubjazž čať je řawinowať, ťo je řo zyřřwiny dawť, kotryž mějeřche řo f 15. novembrej řbēracž, wot 10 milijonřčōžneho na 300 milijonřčōžne powyřřit. To řřincži řo wjeře, njeř pať telko, hdyž wěřch, ťo bu dawť řa řēto 1922, po dawťu řēta 1921 mēřeny, w řēčje 1923 řbēranj; řchtož je potajřim řa řēto 1922 pľacžit 10 řřiwnow zyřřwiniřřeho dawťa, tōn pľacži nětkole 3000 000 000 abo 3 milijardy. Dženřa — 12. novembra — řo ni praři, ťo je to telko, kaž 1 pjenjeřř mēřneho čaťa. Tuž dře řo to ničtō pšched řymu ničřkami abo nullami tať jara řtrōžil njeje. —

Štat ma w tu řhwilu dořč a na dořč řam se řobu čřinicž, tuž řo, — kaž řo řda, — w tu řhwilu tať jara wo zyřřej njeřřara. Byřli to pšched 5 řētami tež tať byřo, — to řēřa, by řo řtat tehdy a pšches te zřle 5 řēt řam wo to řřwoje bōle řřarať, — a wón mějeřche tehdy a pšches wřchē 5 řēt tola se řobu řunje dořč čřinicž! — by to řēřje byřo řa řtat — a řa zyřřej, tuž řa wobeju. Šda řo řamo, ťo řtat a jeha wodžerjo tať něřať řa řym pšchřřidu, ťo to tola zřle bješ nabožiny a wěry njeńdže. Tole wučřitaiř řebi ř řiřta Wnichowřřeho arzybiřřkopa na němřřeho řanzlerja. Řo tutym je řo němřři řanzler Štreřemann na arzybiřřkopa wořbročřit f tej přōřřtwu, ťo by tutōn a f nim zyřřej — řobu řřutkow pšchi wobnowjenju řiwjenja luda, jōn wróczo wjedžo na pucz dobrnych pōčřinkow. To je tola wuřnacže f njemožny řřata a řwēta a f možny řřchēřčřijaniřře nabožiny. Řač řmy w Šařřej tež hižo tať daloko? —

Bješ Boha na řwēčje.

(Pořřacžowanje.)

W tutej nožny njeje Martinko ničō řřať, njeje mohł ant wōčřka řačřinicž. Wē džē tola něřchto wo řeřuřku řřlyřať, tať je byl tať jara dobrny:

„Ale hdyž je wón byl Boži Šřyn, je pšchichol řuny pucz wot Boha! Byřo je wēřče mnoho řařřich ludži, řařřiz řa, řořřiz njeřřu ničō wo Bořny wjedželi a wo tej drugej řemi! Tutym je wón wo nim powēdať. A hdyž je wón byl tať wuwōłany řēřať, je wēřče nawučřil ludži, řeřnacž wřchřřitke řorjenje a řela; wón tola najřēřje wjedžēřche, řa čřo je jeha Wōtz kōžde řřworit, a ťo byřu, hdyž tu wjazny njebudže, mēři, f čřimž mohli hořicž wo řhorōřčach. — A řo řu jeha morili! Ach řo řu jeha morili! A to na tať rořne wāřhnje! Ale wēřče je Bōh wřchēřch řyř, řořřiz řu to čřinili, řeřabiřať, jeha pať f řebi wřať! A tam je wón wēřče mješ řymu ludžimi, kotrychž Bōh f řebi bjerje, jich wučřo, řať maju byčž řivi; pšchetož wēřče řu tam čřičče řinařche wōbřřejnořče. A řať jich řařō wodži řaž pařřyr řřadko! — Řřchēřo, ř pařřyrjom tam tola je, nječ tež wōwřny njepaře, ale ludži! Šřnadž by mje pšchřřať řa pařřyrja f wōwřam, hdyž řať f njemu pšchřřidu, a by pšchřřidol řa mnu pohladāč do horow, hdyž je tola tať dobrny čřłowjeřam!“

Hižo řapōčřa Martinko dřēmāč, tu jemu pšchřřadže: „Ale, hdyž Bōh wřchřřitřich ludži f řebi bjerje, řořřiz řu wumřēři, je tež řyř wřať, řořřiz řu řeřuřka řabili!“ Šōřž pōřřyđny řo na řōžō!

„Ja jich tam njebych čerpi!“ — Wijesche s głowu. — „Ně, woni tam njejsku! Ale hdže ku? Ach, sčto by mi mohł tole hiščeje prajicj!“

Tola! Hižo swonjachu na šwitanye; tuž dyrbesche do džela! „Druhy póndu do zyrkwoje, budža wo Bosh fljšhecj, wo Jesuku, a ja, ja dyrbju do hór! Sažo nješljšču nicžo. A tomu šym tež ja bjes Boha na šwěcže!“

Gospoły widzachu, so je Martinko srudny a wuplakany; ku so jeho tež praszake, sčto ma, ale njeje jim to prajik. Wšchał jemu njeby tež ani jena pomhacj mohła!

Dženka njeje stadko hacj do lěka hnał; pašesche pschi rězy, tam, hdžež do Brěšowka džesj. Lědma bě kusł khlěba jjeđł a šbył rosdželił mjes Bundascha a Bernšchtu, wuhlada puczo-warja. Bě hiščeje młody, bjes brody, po knježku šwobletany; pschi boku mješesche waczoł a w ruzy pschedeschežnił.

„Dobre ranje, pašyrko! — Pschińdu po tutej ščežezzy do Raschowowa.“ wola na šdala.

Martinko je šebi klobuk sezahnył a je prajik: „Pschińdžecze pscheczelko! Ale njewopuschecze ani wjerby ani rětu, pschetož kusł bale dže ščežezka do tšjoch kónčjin.“

Zusy so šmještasche. Jemu so lubjesche pašyrk s pětnym, poczornojtym woblicjom a s wulkimaj čzornymaj woczomaj.

„A njeje czi to srudno, hdžž šy tu taš šam?“ praszesche so pscheczelniwoje dale.

„D ně, hemał ženje, jenož dženka, dokełž je njedžela! Druhy du do zyrkwoje a ja dyrbju tu pašcz!“

„Nješněwaj so na tym! Je došcz tajkich ludži, tošizž ani njepašu — ani do zyrkwoje nješhodža!“

„A hdže wy džecze?“

Nětkole do Raschowowa a potom dale. Dyrbju šwět pscheběhacj!“

„A cžehodla to taš wokoło bēhacze?“

„Wěšch, ja šym na schuli, a na schulach trjeba so mnoho pjenjes. Taš dyrbinny to wokoło šhodžicj a je pola dobrnych ludži šberacj.“

„Šhudušchinki! A sčto to tam wufnjecze?“

Zusy so šašnja jako šwón, taš so hory jemu to šmjecze wotwolakchu.

„Sčto wufnjemy, to czi njemóžu wšchitko wupowědacj, ale čžu czi prajicj, sčto budžemy, hdžž šmy dowufnyli!“

„A sčto to budžecze?“

„Czi jeni lěkarjo, druhy adwocaczi, šcezi duchowni, šchtwórczi wučerjo a šažo dalschi notarojo.“

„A sčto budžecze wy?“

„Ja? duchowny!“ („knjes“, Šslowak praji.)

„Ach!“ radowasche so Martinko. „So byšecze druhim předomacj mohł; wučza waš wěšče mnoho wo Bosh a powědaju wam wo Šhrystušu! Wy tuž hižo wšchitko wo nim wěšče!“

Sažo so zusy šmještasche.

„D, wěm hižo mnoho a mohł wam dženska hižo předomacj; wěšče drje šastupju tež dženkš popołdnju knjesa šararja!“

„Prošču waš pěnje, — nješšym hiščeje ženje předomacj šyšchał, — předuycze dženska mi! Šacž do šmjercze budu so wam ša to džakowacj!“

„Tebi? Ně, derje! Ale najpředy dyrbju wjedžecj, sčto ty wšchitko wo Šnjesu Šhrystušu wěšch!“

Šólž powědasche, sčtož bě šyšchał wot žonow a wot dótka. Zusy so džiwasche.

„Ale hólce! Ty šy tola bjes Boha na šwěcže a bjes Šhrystuša! Šak móžu ša tebi předomacj, hdžž ty tola nicžo njewěšch!“

Martinko dyrbesche sa krumami doběžecj, so by šehnał hajnikowu Štracžemu (Šsroku); šlodžesche so i druhimi. Šako so wróczi, šedžesche zusy na škale, w ruzy mału knižku, a cžitasche. Šsydny so s jeho nohomaj a cžakasche žadosčizwoje.

„Taš! Šsy tu šažo?“ džesche zusy. „Šladaj, tuta kniha ma napik: „Kowš Šakou našeho Šnjesa („Bana“ praji Šslowak) Šesuka Šhrystuša.“ W njej je wšchitko šapikane, sčtož je Šnjes Šhrystuš cžinił, wucził, taš je so narodžil, taš wumrěł, taš do njebeš špik, a so šažo pschińdže.“

„A je tam tež sčto wo tej drugej šemi, hdžež Bóh ludži bjerje, hdžž wumru?“

„Šaj, tu na kónzu!“

„A šu tam pola njeho šažo wšchitzu hromadže, šli a dobri?“

„Ach, hdže tež! Dobri šu tam horjekach w njebešach, — špomjatkuj šebi to! — a šli delekach w heli, tam pod šemju, a sčtož tam pschińdže, tón njebudže nihdy wjazh wufwobodženy! Wšchitzu ludžo šu šli. Bóh je so na wšchitkich rošněwal a je wšchitkich s heli šašudžil. Ale tu je pšchichoł Šhrystuš, Šsyn Bóži, je so dał ša nich na kšchiz pschibicj a moricj, a je naš taš s hele wufupil. Tež Bóh njeje čžyl, so bychu cžłowjekojo do hele pschichli, čžysche jich mēcz pšchi šebi w njebešach. Šaj: „taš je Bóh šwět lubowal, so je šwojeho jenicžeho narodženeho Šsyna dał, so by kóždy, kiž wěri do njeho, nješahinył, ale wēcznje žiwoy byl.“ (taš po šlowakškej bibliji!) Šladaj, taš je Bóh tež tebe lubowal, so ty njetriebal po šmjerczi w heli cžwile cžerpicj, je dał šwojeho jenicžeho Šsyna ša tebe na kšchizu cžwile cžerpicj. Šdyž do tuteho budžesch wēricj, pschińdžesch s njemu, hdžž wumrějesch!“

„Ach, prošcu waš, natwucžecze mje tute šlowa!“ prošesche hólž.

So šhwili móžesche žple šlowa a prošesche hiščeje: „Psche- cžitajecze mi, taš je Šesuk Šhrystuš ša mnje wumrěł!“

Zusy cžitasche a cžitasche. W cžišchinje šwjateho ranja nje- džele bě to jemu šamemu taž nowe. Cžitasche, taš je so Šnjes Šesuk w Gethsemane ša naš bēdžil, taš šu tam pschichli, jeho jimacj, taš je Judasch jeho pscheradžil, taš šu jeho wjasali a přecj wjedli, taš šu wšchitzu wučžobnizy wot njeho roščezkali,

